

*ТКАЧ Поліна Борисівна,
кандидат філологічних наук, доцент,
Національна академія Національної
гвардії України*

ДОСВІД НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ У ФОРМУВАННІ ПРОФЕСІЙНОЇ МОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

У сучасних умовах ведення воєн, зокрема й гібридних, особливого значення набуває не лише військова та фізична підготовка військовослужбовців, а й їхня інформаційна та комунікативна компетентність. Інформаційна війна – це один із ключових методів сучасного впливу, що включає маніпуляцію суспільною думкою, поширення дезінформації, кібератаки та інші засоби впливу на свідомість військових і цивільних.

Національна гвардія України (далі – НГУ) виконує як військові, так і правоохоронні функції. Під час особливого правового режиму воєнного стану її представники, відповідно до закону, у взаємодії зі Збройними Силами України беруть участь у відсічі збройній агресії проти України та ліквідації збройного

конфлікту шляхом ведення бойових дій. Але також їм належить провідна роль у виконанні завдань територіальної оборони, а отже, вони несуть відповідальність за взаємодію з цивільним населенням у кризових ситуаціях. У зв'язку з цим необхідна підготовка спеціалістів, які матимуть інформаційну і комунікативну підготовку, зможуть активно протидіяти дезінформації й ефективно чинити вплив на співрозмовників у різних ситуаціях спілкування і з людьми, які мають суперечливі погляди й переконання, а також часто перебувають під ворожим інформаційним впливом. Завдяки ефективній комунікації такі фахівці стануть обличчям військової структури, формуючи позитивний імідж та підвищуючи рівень довіри з боку громадян.

Важливим аспектом підготовки гвардійців є також здатність до комунікації з міжнародними партнерами, адже від початку війни значна частина військовослужбовців, зокрема й від НГУ, бере участь у міжнародних навчаннях, заходах із обміну досвідом, співпрацює з інструкторами з різних країн.

З огляду на сказане, нагальним і надзвичайно важливим завданням підготовки військовослужбовців є формування

комунікативної і міжкультурної компетентності військовослужбовців НГУ, розвиток у них інформаційної грамотності, критичного мислення та вміння аналізувати медіапростір. Окрім вивчення іноземних мов, що є невід'ємним складником інтеграції НГУ у світові військові структури, необхідно посилювати навчання з медіаграмотності та протидії пропаганді.

У Національній академії Національної гвардії України (далі – НАНГУ) одним із пріоритетних завдань формування офіцера НГУ є розвиток комунікативної компетентності як фундаментального елемента загальної підготовки та особистісного становлення. Рівень володіння мовою тісно пов'язаний із розумінням і шанобливим ставленням до власної культури, що відіграє особливу роль у формуванні професійної підготовки військовослужбовців міжнародного рівня. І важливим фактором виступає не лише вивчення іноземних мов, а й здатність демонструвати високий рівень мовної та культурної освіченості українських військових.

Це завдання потребує посилення викладання гуманітарних

дисциплін, зокрема особливої уваги до вивчення рідної мови. У НАНГУ обов'язковою для вивчення є дисципліна «Українська мова професійного спрямування», метою якої є сформувати здатність спілкуватися з військовослужбовцями НГУ та представниками професійних груп різного рівня державною мовою в усній та письмовій формах; аналізувати комунікативні ситуації та моделювати ефективну безконфліктну мовну поведінку. Особливий акцент зроблено на усні дискурсивні практики сектору безпеки та оборони, у межах яких військовослужбовець здійснює комунікативний вплив або піддається йому, а отже, має вміти ефективно протидіяти.

Також курсанти вивчають дисципліну «Основи стратегічних комунікацій», метою якої є сформувати знання про основи стратегічних комунікацій, чинники планування й здійснення стратегічних комунікацій НГУ, вимоги демократичного суспільства до стратегічних комунікацій силових структур та військових формувань, специфіку міжкультурної комунікації у військовій та правоохоронній галузях, сформувати практичні навички комунікативної

діяльності під час внутрішніх та зовнішніх комунікацій у системі стратегічних комунікацій НГУ. До ключових напрямів підготовки входять: критичний аналіз інформації – навчання методам розпізнавання фейків, маніпуляцій та інформаційних атак, комунікаційна стратегія – вміння ефективно доносити правдиву інформацію до громадян і міжнародних партнерів, міжнародна взаємодія – міжкультурна комунікації під кутом зору стратегічних цілей НГУ.

Дисципліна «Іноземна мова професійного спілкування» сприяє формуванню фахової іншомовної комунікативної компетентності. Комунікативний підхід до підготовки майбутніх офіцерів передбачає навчання мовлення в умовах спілкування, адже згідно із загальноєвропейськими рекомендаціями Ради Європи, метою навчання іноземним мовам має бути вільне спілкування цією мовою в різних – як професійних, так і побутових – ситуаціях. На заняттях з іноземної мови здійснюється формування навичок аргументованого спілкування, ведення дискусій, відстоювання позиції та коректного реагування на маніпулятивні

висловлювання, відпрацьовуються навички критичного мислення та медіаграмотності завдяки аналізу автентичних джерел, роботі з текстами, новинами, відео- та аудіоматеріалами іноземною мовою для навчання навичок перевірки достовірності інформації, у межах аналізу заголовків, емоційної забарвленості текстів і прихованих меседжів здійснюється порівняльний аналіз інформації з різних джерел, робота в групах над кейсами реальних інформаційних кампаній, а це сприяє удосконаленню навичок виявлення фейків і маніпуляцій.

Отже, досвід НАНГУ показує, що для ефективного формування комунікативної компетентності необхідно комплексно підходити до розвитку всіх її аспектів: мовних, мовленнєвих, соціокультурних, соціолінгвістичних, дискурсивних та стратегічних. Особливу роль відіграє розвиток критичного мислення й формування медіаграмотності.